

31996L0092

L 27/20

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

30.1.1997

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 96/92/ES

ze dne 19. prosince 1996

o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 57 odst. 2, článek 66 a článek 100a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,v souladu s postupem podle článku 189b Smlouvy ⁽³⁾,

(1) vzhledem k tomu, že je důležité přijmout opatření k zajištění řádného fungování vnitřního trhu; že vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu;

(2) vzhledem k tomu, že dotvoření konkurenčního trhu s elektřinou je důležitým krokem k dotvoření vnitřního trhu s energií;

(3) vzhledem k tomu, že by touto směrnicí nemělo být dotčeno plné uplatňování Smlouvy, zejména jejich ustanovení o vnitřním trhu a hospodářské soutěži;

(4) vzhledem k tomu, že vytvoření vnitřního trhu s elektřinou je důležité zejména proto, aby se zvýšila efektivnost výroby, přenosu a distribuce tohoto produktu se současným posílením bezpečnosti zásobování elektřinou a konkurenceschopnosti evropské ekonomiky a respektováním ochrany životního prostředí;

(5) vzhledem k tomu, že vnitřní trh s elektřinou musí být vytvářen postupně, aby se průmysl mohl pružně a spořádaně přizpůsobit novému prostředí a aby byly vzaty v úvahu různé způsoby, jakými jsou v současnosti energetické sítě organizovány;

(6) vzhledem k tomu, že vytvoření vnitřního trhu v odvětví elektřiny musí podporovat propojenost a interoperabilitu sítí;

(7) vzhledem k tomu, že směrnice Rady 90/547/EHS ze dne 29. října 1990 o přenosu elektřiny elektrizačními soustavami ⁽⁴⁾ a směrnice Rady 90/377/EHS ze dne 29. června 1990 o postupu Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny účtovaných konečným průmyslovým velkooběratelům ⁽⁵⁾ tvoří první fázi dotvoření vnitřního trhu s elektřinou;

(8) vzhledem k tomu, že je nyní nutné přijmout další opatření pro vytvoření vnitřního trhu s elektřinou;

(9) vzhledem k tomu, že na vnitřním trhu musí být energetické podniky schopny působit, aniž bude dotčeno plnění jejich povinností služeb veřejného zájmu tak, aby vznikl konkurenční trh s elektřinou;

(10) vzhledem k tomu, že členské státy v současnosti používají kvůli stávajícím strukturálním rozdílům v členských státech různé systémy regulace v odvětví elektřiny;

(11) vzhledem k tomu, že v souladu se zásadou subsidiarity musí být v rámci obecných zásad stanovena společná pravidla na úrovni Společenství, avšak jejich podrobné provádění by mělo být ponecháno členským státům, aby měl každý členský stát možnost zvolit si režim, který nejlépe odpovídá jeho konkrétní situaci;

(12) vzhledem k tomu, že bez ohledu na převládající způsob organizace trhu musí být podle této směrnice přístup do sítě otevřený a musí vést k totožným hospodářským výsledkům ve státech, a tím k přímo srovnatelné úrovni otevřenosti trhu i přímo srovnatelnému stupni přístupu na trh s elektřinou;

(13) vzhledem k tomu, že pro některé členské státy může být ukládání povinností služeb veřejného zájmu nezbytné k zajištění bezpečnosti zásobování a ochrany spotřebitelů a životního prostředí, což podle jejich názoru volná hospodářská soutěž sama zaručit nemůže;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 65, 14.3.1992, s. 4 a Úř. věst. C 123, 4.5.1994, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 73, 15.3.1993, s. 31.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 17. listopadu 1993 (Úř. věst. C 329, 6.12.1993, s. 150). Společný postoj Rady ze dne 25. července 1996 (Úř. věst. C 315, 24.10.1996, s. 18) a rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 11. prosince 1996 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku). Rozhodnutí Rady ze dne 19. prosince 1996.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 313, 13.11.1990, s. 30. Směrnice naposledy pozměněná rozhodnutím Komise 95/162/ES (Úř. věst. L 107, 12.5.1995, s. 53).

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 185, 17.7.1990, s. 16. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí Komise 93/87/EHS (Úř. věst. L 227, 10.11.1993, s. 32).

- (14) vzhledem k tomu, že dlouhodobé plánování může být jedním z prostředků plnění těchto povinností služeb veřejného zájmu;
- (15) vzhledem k tomu, že Smlouva stanoví zvláštní pravidla týkající se omezení volného pohybu zboží nebo hospodářské soutěže;
- (16) vzhledem k tomu, že čl. 90 odst. 1 Smlouvy ukládá členským státům zejména povinnost, aby dodržovaly tato pravidla, pokud se vztahují na podniky veřejného práva a podniky se zvláštními nebo výlučnými právy;
- (17) vzhledem k tomu, že podle čl. 90 odst. 2 Smlouvy podléhají podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu těmto pravidlům za zvláštních podmínek;
- (18) vzhledem k tomu, že provádění této směrnice bude mít dopad na činnost takových podniků;
- (19) vzhledem k tomu, že členské státy tedy musí při ukládání povinností služeb veřejného zájmu podnikům v odvětví elektřiny dodržovat odpovídající ustanovení Smlouvy podle výkladu Soudního dvora;
- (20) vzhledem k tomu, že při vytváření vnitřního trhu s elektřinou by měl být brán zřetel na cíl Společenství, hospodářskou a sociální soudržnost, zejména v takových odvětvích, jakými jsou vnitrostátní infrastruktury a infrastruktury Společenství, které jsou používány pro přenos elektřiny;
- (21) vzhledem k tomu, že rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1254/96/ES ze dne 5. června 1996, kterým se stanoví řada základních směrů pro transevropské energetické sítě⁽¹⁾, přispívá k rozvoji propojených infrastruktur pro přenos elektřiny;
- (22) vzhledem k tomu, že je tedy nezbytné stanovit společná pravidla pro výrobu elektřiny a provoz přenosových a distribučních soustav;
- (23) vzhledem k tomu, že existují dva systémy, které lze použít pro otevírání trhu výroby, řízení o povolení nebo výběrové řízení, a oba musí fungovat v souladu s objektivními, průhlednými a nediskriminačními kritérii;
- (24) vzhledem k tomu, že je v rámci toho nezbytné zohlednit postavení samovýrobců a nezávislých výrobců;
- (25) vzhledem k tomu, že každá přenosová soustava musí být centrálně řízena a kontrolována, aby byla v zájmu výrobců a jejich zákazníků zajištěna bezpečnost, spolehlivost a účinnost sítě; že by tedy měl být určen provozovatel přenosové soustavy a pověřen provozováním, údržbou a v případě potřeby i rozvojem soustavy; že se provozovatel přenosové soustavy musí chovat objektivním, průhledným a nediskriminačním způsobem;
- (26) vzhledem k tomu, že technická pravidla pro provoz přenosové soustavy a přímých vedení musí být průhledná a musí zajišťovat interoperabilitu sítí;
- (27) vzhledem k tomu, že je nezbytné stanovit objektivní a nediskriminační kritéria pro spouštění elektráren;
- (28) vzhledem k tomu, že z důvodů ochrany životního prostředí může být elektřina přednostně vyráběna z obnovitelných zdrojů;
- (29) vzhledem k tomu, že na úrovni distribuce mohou zákazníci v určité oblasti získat právo na odběr a že musí být určen provozovatel distribuční soustavy pro řízení, údržbu a v případě potřeby i pro rozvoj každé distribuční soustavy;
- (30) vzhledem k tomu, že pro zajištění průhlednosti a vyloučení diskriminace by měla být přenosová činnost vertikálně propojených podniků provozována nezávisle na jiných činnostech;
- (31) vzhledem k tomu, že jediní odběratelé musí být odděleni od výrobních a distribučních činností vertikálně propojených podniků; že je třeba omezit informační tok mezi činnostmi jediného odběratele a těmito výrobními a distribučními činnostmi;
- (32) vzhledem k tomu, že účetnictví všech propojených energetických podniků by mělo mít vysoký stupeň průhlednosti, zejména pro identifikaci možného zneužívání jejich dominantního postavení, které by spočívalo např. v nepřiměřeně vysokých nebo nízkých sazbách nebo v diskriminačních praktikách týkajících se obdobných transakcí; že z těchto důvodů musí být pro každou činnost vedeno oddělené účetnictví;
- (33) vzhledem k tomu, že je rovněž nezbytné, aby měly příslušné orgány přístup k vnitřním účtům podniků, přičemž musí být zaručena důvěrnost;
- (34) vzhledem k tomu, že s ohledem na rozmanitost struktur a zvláštní vlastnosti soustav v členských státech by měly být stanoveny různé postupy pro přístup do sítě, které budou řízeny objektivními, průhlednými a nediskriminačními kritérii;
- (35) vzhledem k tomu, že by mělo být upraveno povolování, výstavba a využívání přímých vedení;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 161, 29.6.1996, s. 147.

- (36) vzhledem k tomu, že musí být upraveny záruky a postupy pro urovnávání sporů;
- (37) vzhledem k tomu, že by se mělo zabránit jakémukoli zneužívání dominantního postavení nebo dravému chování;
- (38) vzhledem k tomu, že některé členské státy mohou mít zvláštní potíže při přizpůsobování svých soustav, a proto by měla být stanovena přechodná období nebo odchylky, zejména pro provoz malých izolovaných soustav;
- (39) vzhledem k tomu, že tato směrnice představuje další fázi liberalizace; že po vstupu v platnost nicméně zůstanou některé překážky obchodu s elektřinou mezi členskými státy zachovány; že tedy mohou být s přihlédnutím ke zkušenostem předloženy návrhy na zlepšení fungování vnitřního trhu s elektřinou; že by tedy Komise měla předložit Radě a Evropskému parlamentu zprávu o uplatňování této směrnice,
- 5) „přenosem“ přenos elektřiny propojenou přenosovou soustavou vysokého napětí s cílem její dodávky konečným spotřebitelům nebo distribučním společnostem;
- 6) „distribucí“ přenos elektřiny distribuční soustavou středního a nízkého napětí s cílem její dodávky zákazníkům;
- 7) „zákazníky“ velkoodběratelé nebo koneční spotřebitelé elektřiny a distribuční společnosti;
- 8) „velkoodběratelem“ fyzická nebo právnická osoba, pokud členský stát uznává její existenci, která nakupuje nebo prodává elektřinu, ale nezabývá se jejím přenosem, výrobou nebo distribucí uvnitř sítě nebo mimo ni na území, kde je usazena;
- 9) „konečným spotřebitelem“ zákazník nakupující elektřinu pro vlastní potřebu;
- 10) „propojovacím zařízením“ zařízení, které slouží k propojení energetických sítí;

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

Oblast působnosti a definice

Článek 1

Tato směrnice stanoví společná pravidla pro výrobu, přenos a distribuci elektřiny. Dále upravuje organizaci a fungování odvětví elektřiny, přístup na trh, kritéria a postupy pro výběrová řízení a udělování povolení pro provozování soustav.

Článek 2

Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) „výrobou“ výroba elektřiny;
- 2) „výrobce“ fyzická nebo právnická osoba vyrábějící elektřinu;
- 3) „samovýrobce“ fyzická nebo právnická osoba vyrábějící elektřinu převážně pro vlastní potřebu;
- 4) „nezávislým výrobcem“
- a) výrobce, který se nezabývá činností přenosu nebo distribuce elektřiny na území, které je pokryto sítí a kde je usazen;
- b) v členských státech, kde nejsou vertikálně propojené podniky a kde se používá výběrové řízení, výrobce, který odpovídá definici podle písmene a), který nesmí výlučně podléhat ekonomické prioritě propojené sítě;
- 11) „propojenou sítí“ několik přenosových a distribučních soustav, které jsou navzájem propojeny prostřednictvím jednoho nebo několika propojovacích zařízení;
- 12) „přímým vedením“ elektrické vedení doplňující propojenou síť;
- 13) „ekonomickou prioritou“ pořadí zdrojů zásobování elektřinou podle ekonomických kritérií;
- 14) „pomocnými službami“ všechny služby potřebné pro provoz přenosových nebo distribučních soustav;
- 15) „uživatelé soustavy“ fyzická nebo právnická osoba napájející přenosovou nebo distribuční soustavu nebo zásobovaná z některé z nich;
- 16) „dodávkou“ dodávka nebo prodej elektřiny zákazníkům;
- 17) „propojeným energetickým podnikem“ vertikálně nebo horizontálně propojený podnik;
- 18) „vertikálně propojeným podnikem“ podnik vykonávající dvě nebo několik funkcí výroby, přenosu a distribuce elektřiny;
- 19) „horizontálně propojeným podnikem“ podnik vykonávající alespoň jednu z funkcí výroby za účelem prodeje, přenosu nebo distribuce elektřiny a další funkci, která nesouvisí s elektřinou;
- 20) „výběrovým řízením“ postup, prostřednictvím kterého se pokryjí nové plánované požadavky a náhradní kapacity formou dodávek z nových nebo stávajících výrobních kapacit;

- 21) „dlouhodobým plánováním“ plánování potřebných investic pro výrobní a přenosové kapacity na dlouhodobém základě s cílem pokrýt poptávku po elektřině v soustavě a zajistit zásobování zákazníků;
- 22) „jediným odběratelem“ právnická osoba, která je v síti na území, kde je usazena, odpovědná za jednotné řízení přenosové soustavy nebo za centrální odběr a prodej elektřiny;
- 23) „malou izolovanou soustavou“ každá soustava se spotřebou nižší než 2 500 GWh v roce 1996, která získává méně než 5 % své roční spotřeby elektřiny propojením s jinými soustavami.

KAPITOLA II

Obecná pravidla organizace odvětví

Článek 3

1. Členské státy zajistí na základě svého institucionálního uspořádání, při zohlednění zásady subsidiarity a aniž je dotčen odstavec 2, aby byly energetické podniky provozovány v souladu se zásadami této směrnice a s cílem dosažení konkurenčního trhu s elektřinou, a zdrží se diskriminace těchto podniků, pokud jde o jejich práva a povinnosti. Dvě koncepce přístupu do sítě uvedené v článcích 17 a 18 musí vést k totožným hospodářským výsledkům, a tím i k přímo srovnatelné úrovni otevřenosti trhu, jakož i k přímo srovnatelnému stupni přístupu k trhům s elektřinou.

2. S plným ohledem na odpovídající ustanovení Smlouvy, zejména na článek 90, mohou členské státy uložit z důvodů obecného hospodářského zájmu podnikům působícím v odvětví elektrické energie povinnosti služeb veřejného zájmu, které se mohou týkat bezpečnosti, včetně bezpečnosti zásobování, pravidelnosti, jakosti a cen dodávek a ochrany životního prostředí. Takové povinnosti musí být jasně vymezeny, být průhledné, nediskriminační a kontrolovatelné; jejich obsah i případné změny musí být zveřejněny a neprodleně oznámeny členským státem Komisi. Jako prostředek plnění výše uvedených povinností služeb veřejného zájmu mohou členské státy, pokud si to přejí, zavést provádění dlouhodobého plánování.

3. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat články 5, 6, 17, 18 a 21, pokud by jejich použití právně nebo fakticky bránilo plnění povinností uložených energetickým podnikům z důvodů obecného hospodářského zájmu a pokud by byl rozvoj obchodu

ovlivněn do té míry, že by to bylo v rozporu se zájmy Společenství. Zájmy Společenství mimo jiné zahrnují hospodářskou soutěž s ohledem na potenciální zákazníky v souladu s touto směrnicí a článkem 90 Smlouvy.

KAPITOLA III

Výroba

Článek 4

Pro výstavbu nového výrobního zařízení mohou členské státy volit mezi řízením o povolení nebo výběrovým řízením. Řízení o povolení i výběrové řízení musí proběhnout podle objektivních, průhledných a nediskriminačních kritérií.

Článek 5

1. Zvolí-li členské státy řízení o povolení, stanoví kritéria pro udělení povolení k výstavbě výrobního zařízení na svém území. Kritéria se mohou týkat:

- a) bezpečnosti a zabezpečení energetických sítí, zařízení a souvisejícího vybavení;
- b) ochrany životního prostředí;
- c) využití pozemku a volby umístění;
- d) využití veřejného prostranství;
- e) energetické efektivnosti;
- f) povahy primárních zdrojů;
- g) údajů o žadateli, jakými jsou jeho technické, ekonomické a finanční schopnosti;
- h) článku 3.

2. Podrobná kritéria a postupy musí být zveřejněny.

3. Důvody, které vedly k zamítnutí udělení povolení, musí být objektivní a nediskriminační; musí být řádně podloženy a být opodstatněné; musí být sděleny žadateli a pro informaci Komisi. Žadatel musí mít k dispozici opravné prostředky.

Článek 6

1. Zvolí-li členské státy výběrové řízení, provedou členské státy nebo příslušný orgán určený dotyčným členským státem inventarizaci nových výrobních zařízení, včetně náhradních kapacit, na základě pravidelných odhadů uvedených v odstavci 2. Inventura zohlední potřebu propojení soustav. Požadovaná kapacita bude přidělena na základě výběrového řízení, které proběhne postupem stanoveným v tomto článku.

2. Provozovatel přenosové soustavy nebo jiný příslušný orgán určený dotyčným členským státem alespoň každý druhý rok vypracuje a pod státním dozorem zveřejní pravidelný odhad výrobních a přenosových kapacit, které budou pravděpodobně zapojeny do sítě, propojovacích zařízení potřebných pro spojení s jinými soustavami, předpokládanou kapacitu přenosové soustavy a odhad poptávky po elektřině. Odhad se bude týkat období, které si určí každý členský stát.

3. Podrobnosti o výběrovém řízení na výrobní zařízení musí být zveřejněny v *Úředním věstníku Evropských společenství* alespoň šest měsíců před uplynutím lhůty pro podání návrhů.

Všem zúčastněným podnikům usazeným na území členského státu musí být poskytnuty technické podmínky nabídky tak, aby měly dostatek času pro předložení nabídky.

Technické podmínky nabídky musí obsahovat podrobný popis technických podmínek smlouvy a postupu, který musí všichni účastníci dodržet, jakož i vyčerpávající seznam kritérií, kterými se bude řídit výběr účastníků a zadání smlouvy. Technické podmínky se mohou týkat i oblastí uvedených v čl. 5 odst. 1.

4. Při vyhlášení výběrového řízení na požadovanou výrobní kapacitu se musí rovněž přihlídnout k nabídkám dodávek elektřiny s dlouhodobými zárukami ze stávajících výrobních jednotek, jestliže lze tímto způsobem pokrýt dodatečné požadavky.

5. Členské státy určí orgán nebo veřejnoprávní subjekt nebo soukromoprávní subjekt, který není závislý na oblasti výroby, přenosu a distribuce elektřiny, který bude odpovídat za provedení, monitorování a kontrolu výběrového řízení. Tento orgán nebo subjekt přijme veškerá nezbytná opatření, aby zajistil důvěrnost informací obsažených v nabídkách.

6. V členských státech, které se rozhodly pro výběrové řízení, musí mít nicméně samovýrobci a nezávislí výrobci možnost získat povolení na základě objektivních, průhledných a nediskriminačních kritérií podle článků 4 a 5.

KAPITOLA IV

Provozování přenosové soustavy

Článek 7

1. Členské státy určí nebo požádají podniky, které vlastní přenosovou soustavu, aby na dobu stanovenou členskými státy a s přihlídnutím k efektivnosti a hospodářské rovnováze určily provozovatele soustavy, který bude odpovědný za provoz, údržbu a v případě potřeby i rozvoj přenosové soustavy v dané oblasti i za její propojovací zařízení s jinými soustavami tak, aby byla zajištěna bezpečnost zásobování.

2. Členské státy zajistí přípravu a zveřejnění technických pravidel, která stanoví minimální technické a provozní požadavky na propojení se systémem výrobních zařízení, distribučními soustavami, zařízeními přímo napojených zákazníků, propojovacími okruhy a přímými vedeními. Tyto požadavky musí zajistit interoperabilitu sítí, musí být objektivní a nediskriminační. Musí být oznámeny Komisi v souladu s článkem 8 směrnice Rady 83/189/EHS ze dne 28. března 1983, kterou se stanoví postup pro poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů. ⁽¹⁾

3. Provozovatel soustavy odpovídá za řízení toku energie v soustavě, přičemž bere v úvahu výměny s jinými propojenými sítěmi. Je přitom odpovědný za zajišťování bezpečné, spolehlivé a účinné přenosové soustavy elektřiny a v této souvislosti za zajišťování dostupnosti všech nezbytných pomocných služeb.

4. Provozovatel soustavy musí poskytnout provozovatelům všech ostatních soustav, které jsou s danou soustavou propojeny, dostatek informací pro zajištění bezpečného a účinného provozu, koordinovaného rozvoje a interoperability propojené sítě.

5. Provozovatel soustavy nesmí diskriminovat uživatele soustavy nebo kategorie uživatelů soustavy, zejména ve prospěch svých dceřiných společností nebo akcionářů.

6. Není-li přenosová soustava zcela nezávislá na výrobní a distribuční činnosti, musí být provozovatel soustavy alespoň v řízení nezávislý na jiných činnostech, které nesouvisí s přenosovou soustavou.

Článek 8

1. Provozovatel přenosové soustavy odpovídá za spouštění výrobních zařízení ve své oblasti a za rozhodování o použití propojovacího zařízení s jinými soustavami.

2. Aniž je dotčena dodávka elektřiny na základě smluvních povinností, včetně těch, které jsou odvozeny z technických podmínek výběrového řízení, řídí se spouštění výrobního zařízení i použití propojovacího zařízení kritérii, která může schválit členský stát a která musí být objektivní, musí být zveřejněna a používána nediskriminačním způsobem, který zajišťuje řádné fungování vnitřního trhu s elektřinou. Musí zohlednit ekonomickou prioritu elektřiny z dostupných výrobních zařízení nebo přenosem z propojených zařízení a rovněž technická úskalí soustavy.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 109, 26.4.1983, s. 8. Směrnice naposledy pozměněná aktem o přistoupení z roku 1994.

3. Členský stát může uložit provozovateli soustavy, aby při spouštění výrobního zařízení dával přednost zařízením využívajícím obnovitelné zdroje energie nebo odpad nebo zařízením vyrábějícím současně s elektřinou i teplo.

4. Členský stát může z důvodů bezpečnosti zásobování nařídit, aby bylo přednostně spouštěno výrobní zařízení používající domácí paliva jako zdroje energie v rozsahu, který za kalendářní rok nepřekročí 15 % celkového množství primární energie potřebné k výrobě elektřiny spotřebované v dotyčném členském státě.

Článek 9

Provozovatel přenosové soustavy musí zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti.

KAPITOLA V

Provozování distribuční soustavy

Článek 10

1. Členské státy mohou distribučním společnostem nařídit, aby zásobovaly zákazníky v určité oblasti. Sazby za takové dodávky mohou být regulovány, například proto, aby bylo těmto zákazníkům zajištěno rovné zacházení.

2. Členské státy určí nebo požádají podniky, které vlastní distribuční soustavu nebo za ni odpovídají, aby určily provozovatele soustavy, který bude odpovědný za provoz, údržbu a v případě potřeby rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti i za propojovací zařízení s jinými soustavami.

3. Členské státy zajistí, aby provozovatel soustavy jednal v souladu s články 11 a 12.

Článek 11

1. Provozovatel distribuční soustavy udržuje bezpečnou, spolehlivou a účinnou distribuční soustavu elektřiny ve své oblasti s patřičným ohledem na životní prostředí.

2. V žádném případě nesmí diskriminovat uživatele soustavy nebo kategorie uživatelů soustavy, zejména ve prospěch svých dceřiných společností nebo akcionářů.

3. Členský stát může uložit provozovateli distribuční soustavy, aby při spouštění výrobních zařízení dával přednost zařízením využívajícím obnovitelné zdroje energie nebo odpad nebo zařízením vyrábějícím současně s elektřinou i teplo.

Článek 12

Provozovatel distribuční soustavy musí zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti.

KAPITOLA VI

Oddělení a průhlednost účetnictví

Článek 13

Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány a smírčí orgány uvedené v čl. 20 odst. 3 mají právo přístupu k účtům výrobních, přenosových a distribučních podniků, pokud je to nezbytné k plnění jejich kontrolních úkolů.

Článek 14

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby účetnictví energetických podniků bylo vedeno v souladu s odstavci 2 až 5.

2. Energetické podniky bez ohledu na režim vlastnictví nebo právní formu vypracují, předloží k auditu a zveřejní své roční účetní závěrky v souladu s vnitrostátními právními předpisy o ročních účetních závěrkách společností s ručením omezeným, přijatými podle čtvrté směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o ročních účetních závěrkách některých forem společností⁽¹⁾. Podniky, které nemusí zveřejňovat své roční účetní závěrky, uchovávají jedno vyhotovení k dispozici pro veřejnost ve svém ústředí.

3. Propojené energetické podniky vedou ve vnitřním účetnictví oddělené účty pro své výrobní, přenosové a distribuční činnosti, a popřípadě konsolidované účty pro jiné, neenergetické činnosti tak, jak by to bylo požadováno, kdyby dotyčné činnosti prováděly samostatné podniky, s cílem zamezit diskriminaci, vzájemné subvencování a narušování hospodářské soutěže. V poznámkách k jejich účetnictví musí být zahrnuta rozvaha a výsledovka pro každou z činností.

4. V poznámkách k roční účetní závěrce podniky uvedou pravidla pro rozdělování aktiv a pasiv a výdajů a příjmů, kterými se řídi při vedení oddělených účtů uvedených v odstavci 3. Tato pravidla lze změnit jen ve výjimečných případech. Takové změny musí být uvedeny v poznámkách a řádně odůvodněny.

(1) Úř. věst. L 222, 14.8.1978, s. 11. Směrnice naposledy pozměněná aktem o přistoupení z roku 1994.

5. Roční účetní závěrky musí v poznámkách uvádět každou transakci určité velikosti s dceřinými společnostmi ve smyslu článku 41 sedmé směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o konsolidovaných účetních závěrkách⁽¹⁾ nebo s přidruženými podniky ve smyslu čl. 33 odst. 1 uvedené směrnice nebo s podniky, které vlastní stejní akcionáři.

Článek 15

1. Členské státy, které určí za jediného odběratele vertikálně propojený energetický podnik nebo část vertikálně propojeného energetického podniku, stanoví, že činnost jediného odběratele bude oddělena od výrobních a distribučních činností propojeného podniku.

2. Členské státy zajistí, aby neexistovaly žádné informační toky mezi činnostmi jediného odběratele vertikálně propojených energetických podniků a jejich výrobními a distribučními činnostmi, s výjimkou informací potřebných k plnění povinností jediného odběratele.

KAPITOLA VII

Organizace přístupu do sítě

Článek 16

Pro organizaci přístupu do sítě mohou členské státy zvolit jeden nebo druhý postup uvedený v člancích článku 17 a článku 18, popřípadě oba. Oba postupy se řídí objektivními, průhlednými a nediskriminačními kritérii.

Článek 17

1. V případě smluvního přístupu do sítě přijmou členské státy nezbytná opatření, aby výrobci elektřiny, a pokud členské státy povolí jejich existenci, dodavatelské podniky a potenciální zákazníci, buď na území pokrytém sítí, nebo mimo ně, mohli sjednat přístup do sítě a uzavřít smlouvy o dodávce na základě dobrovolných obchodních dohod.

2. Je-li potenciální zákazník připojen k distribuční soustavě, musí být přístup do sítě předmětem jednání s daným provozovatelem distribuční soustavy a v případě potřeby i s daným provozovatelem přenosové soustavy.

3. Na podporu průhlednosti a pro usnadnění jednání o přístupu do sítě musí provozovatelé soustav zveřejnit v prvním roce po vstupu této směrnice v platnost orientační rozmezí cen za použití přenosové a distribuční soustavy. Orientační ceny zveřejněné pro následující roky by měly být v co nejvyšší možné míře založeny na cenách dohodnutých v jednáních v předchozím dvanáctiměsíčním období.

4. Členské státy se mohou rovněž rozhodnout pro regulovaný systém přístupu do sítě a udělit potenciálnímu zákazníkovi právo přístupu na základě zveřejněných sazeb za použití přenosových a distribučních soustav, která je za podmínek přístupu do sítě alespoň stejná jako jiné postupy pro přístup uvedené v této kapitole.

5. Dotyčný provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy může odmítnout přístup, jestliže postrádá nezbytnou kapacitu. Toto odmítnutí musí být rádně odůvodněno, zejména s ohledem na článek 3.

Článek 18

1. V případě postupu týkajícího se jediného odběratele určí členské státy právnickou osobu, která bude jediným odběratelem na území pokrytém provozovatelem soustavy. Členské státy přijmou nezbytná opatření pro

- i) zveřejnění nediskriminační sazby za používání přenosové a distribuční soustavy;
- ii) svobodnou volbu pro potenciální zákazníky, aby uzavřeli smlouvy o dodávce, které uspokojí jejich vlastní potřeby, s výrobcí, nebo pokud členské státy povolí jejich existenci, s dodavatelskými podniky mimo území pokryté sítí;
- iii) svobodnou volbu pro potenciální zákazníky, aby uzavřeli smlouvy o dodávce, které uspokojí jejich vlastní potřeby, s výrobcí na území pokrytém sítí;
- iv) nezávislé výrobce, aby si na základě dobrovolných obchodních dohod sjednali přístup do sítě s provozovatelem přenosových a distribučních soustav tak, aby uzavřeli smlouvy o dodávce s potenciálními zákazníky mimo soustavu.

2. Jedinému odběrateli může být uložena povinnost nakupovat elektřinu, která je předmětem smlouvy mezi potenciálním zákazníkem a výrobcem nacházejícím se na území pokrytém sítí nebo mimo ně, za cenu, která se rovná prodejní ceně nabízené jediným odběratelem potenciálním zákazníkům, snížené o cenu podle zveřejněné sazby uvedené v odst. 1 bodě i).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 193, 18.7.1983, s. 1. Směrnice naposledy pozměněná aktem o přistoupení z roku 1994.

3. Není-li jedinému odběrateli uložena nákupní povinnost podle odstavce 2, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby smlouvy o dodávce uvedené v odst. 1 bodech ii) a iii) byly plněny buď přístupem do sítě na základě zveřejněných sazeb uvedených v odst. 1 bodě i), anebo dohodnutým přístupem do sítě v souladu s podmínkami uvedenými v článku 17. V druhém případě nemusí jediný odběratel zveřejňovat nediskriminační sazbu za používání přenosové a distribuční soustavy.

4. Jediný odběratel může odmítnout přístup do sítě a může odmítnout nákup elektřiny od potenciálních zákazníků, pokud postrádá nezbytnou přenosovou nebo distribuční kapacitu. Takové odmítnutí musí být řádně odůvodněno, zejména s ohledem na článek 3.

Článek 19

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění otevření svých trhů s elektřinou, aby mohly být smlouvy podle podmínek uvedených v článcích 17 a 18 uzavírány alespoň do tak významné míry, aby o tom jednou ročně informovaly Komisi.

Podíl vnitrostátního trhu se vypočítá na základě podílu Společenství na spotřebě elektřiny konečnými spotřebiteli se spotřebou vyšší než 40 GWh za rok (podle místa spotřeby, včetně samovýrobců).

Průměrný podíl Společenství vypočítá Komise na základě informací pravidelně poskytovaných členskými státy. Komise zveřejní tento průměrný podíl Společenství, který určuje stupeň otevřenosti trhu, v *Úředním věstníku Evropských společenství* do listopadu každého roku se všemi užitečnými informacemi objasňujícími výpočet.

2. Podíl vnitrostátního trhu uvedený v odstavci 1 se bude v průběhu šesti let postupně zvyšovat. Toto zvýšení se vypočítá snížením práhu spotřeby Společenství ze 40 GWh uvedeného v odstavci 1 na úroveň 20 GWh roční spotřeby elektřiny do tří let po vstupu této směrnice v platnost a na úroveň 9 GWh roční spotřeby elektřiny do šesti let po vstupu této směrnice v platnost.

3. Členské státy určí zákazníky usazené na svém území představující podíly uvedené v odstavcích 1 a 2, kteří mají právní způsobilost k uzavírání smluv o dodávce elektřiny podle článků

17 a 18, s tím, že všichni koneční spotřebitelé se spotřebou vyšší než 100 GWh ročně (podle spotřebního místa, včetně samovýrobců) musí být zahrnuti do této kategorie.

Distribuční společnosti, pokud již nejsou určeny jako potenciální zákazníci podle tohoto odstavce, mají právní způsobilost uzavírat za podmínek uvedených v článcích 17 a 18 smlouvy na takové množství elektřiny, které jejich zákazníci určení jako potenciální spotřebují v jejich distribuční soustavě určené k zásobování těchto zákazníků.

4. Členské státy zveřejní do 31. ledna každého roku kritéria pro vymezení potenciálních zákazníků, kteří mohou uzavírat smlouvy za podmínek uvedených v článcích 17 a 18. Tato informace je společně s dalšími užitečnými informacemi odůvodňujícími otevření trhu podle odstavce 1 zaslána Komisi ke zveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství*. Komise může požádat členský stát o změnu podmínek uvedených v odstavci 3, pokud tvoří překážku řádného uplatňování této směrnice, pokud jde o řádné fungování vnitřního trhu s elektřinou. Nevyhoví-li dotyčný členský stát této žádosti ve lhůtě tří měsíců, bude přijato konečné rozhodnutí postupem I v článku 2 rozhodnutí Rady 87/373/EHS ze dne 13. července 1987 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi⁽¹⁾.

5. Aby se zabránilo nerovnováze při otevírání trhů s elektřinou během období uvedeného v článku 26,

- a) nejsou smlouvy o dodávce elektřiny podle článků 17 a 18 uzavřené s potenciálním zákazníkem v síti jiného členského státu zakázány, je-li zákazník považován za potenciálního zákazníka v obou dotyčných sítích;
- b) v případech, kdy jsou transakce uvedené v písmenu a) odmítnuty, protože zákazník je potenciálním zákazníkem pouze v jedné z obou sítí, může Komise s přihlédnutím k situaci na trhu a k obecnému zájmu nařídít, aby odmítající strana vykonala požadovanou dodávku elektřiny na žádost členského státu, ve kterém se potenciální zákazník nachází.

Souběžně s postupem a časovým rozvrhem uvedeným v článku 26 a nejpozději po polovině období stanoveného v uvedeném článku posoudí Komise na základě vývoje na trhu a s přihlédnutím k obecnému zájmu uplatňování písm. b) prvního pododstavce. S přihlédnutím k získaným zkušenostem zhodnotí Komise situaci a vypracuje zprávu o případné nerovnováze v otevírání trhů s elektřinou s ohledem na tento odstavec.

(1) Úř. věst. L 197, 18.7.1987, s. 33.

Článek 20

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní
 - i) nezávislým výrobcům a samovýrobcům sjednat přístup do sítě, aby mohli prostřednictvím propojené sítě zásobovat své vlastní provozy a dceřiné společnosti ve stejném členském státě nebo v jiném členském státě;
 - ii) výrobcům nacházejícím se mimo území pokryté sítí uzavírat smlouvy o dodávkách na základě vyhlášeného výběrového řízení na novou výrobní kapacitu a mít přístup do sítě, který by umožnil plnění takových smluv.

2. Členské státy zajistí, aby strany jednaly v dobré víře a žádná z nich nezneužila své vyjednávací postavení k tomu, aby zabránila úspěšnému výsledku jednání.

3. Členské státy určí příslušný orgán, který musí být na stranách nezávislý, k urovnávání sporů týkajících se uvedených smluv a jednání. Tento orgán musí zejména urovnávat spory týkající se smluv, jednání a odmítnutí přístupu nebo odmítnutí nákupu.

4. V případě přeshraničních sporů je smířícím orgánem orgán pro urovnávání sporů, do jehož působnosti spadá síť jediného odběratele nebo provozovatele soustavy, který odmítá využití nebo přístup do sítě.

5. Zahájením řízení u tohoto orgánu zůstává nedotčen výkon opravných prostředků podle práva Společenství.

Článek 21

1. Členské státy přijmou opatření podle postupů a práv uvedených v článcích 17 a 18, která umožní

— všem výrobcům elektřiny a dodavatelským podnikům usazeným na jejich území, pokud členské státy povolují jejich existenci, zásobovat své vlastní provozy, dceřiné společnosti a potenciální zákazníky prostřednictvím přímých vedení,

— každému potenciálnímu zákazníkovi usazenému na jejich území, aby byl výrobcí a dodavatelskými podniky zásobován prostřednictvím přímých vedení, pokud jsou takové dodavatelské podniky členskými státy povoleny.

2. Členské státy stanoví kritéria pro povolení výstavby přímých vedení na svém území. Tato kritéria musí být objektivní a nediskriminační.

3. Možnost zásobování elektřinou prostřednictvím přímých vedení podle odstavce 1 nemá vliv na možnost uzavírat smlouvy o dodávce elektřiny podle článků 17 a 18.

4. Členské státy mohou podmínit povolení výstavby přímého vedení buď odmítnutím přístupu do sítě na základě čl. 17 odst. 5 nebo čl. 18 odst. 4, anebo zahájením smířícího řízení podle článku 20.

5. Členské státy mohou odmítnout povolit přímé vedení, pokud by udělení takového povolení bránilo uplatňování článku 3. Takové odmítnutí musí být řádně odůvodněno.

Článek 22

Členské státy vytvoří vhodné a účinné mechanismy pro regulaci, kontrolu a průhlednost, aby zabránily zneužívání dominantního postavení, zejména poškozujícího zákazníky, a jakémukoli dravému chování. Tyto mechanismy musí přihlížet k ustanovením Smlouvy, a zejména jejímu článku 86.

KAPITOLA VIII

Závěrečná ustanovení

Článek 23

V případě náhlé krize na trhu s energií nebo ohrožení fyzické bezpečnosti osob, přístrojů, zařízení nebo celistvosti sítě může členský stát dočasně přijmout nezbytná ochranná opatření.

Tato opatření musí narušovat řádné fungování vnitřního trhu v co nejmenší míře a nesmějí mít širší působnost, než je nezbytně nutné pro vyřešení náhle vzniklých potíží.

Dotyčný členský stát tato opatření neprodleně oznámí ostatním členským státům a Komisi, která může rozhodnout, že je daný členský stát musí změnit nebo zrušit, pokud narušují hospodářskou soutěž a nepříznivě ovlivňují obchod způsobem, který je v rozporu s obecným zájmem.

Článek 24

1. Členské státy, v nichž na základě této směrnice nebude možné plnit povinnosti a záruky provozu uložené před vstupem této směrnice v platnost, mohou požádat o přechodný režim, který

jim Komise může povolit, přičemž mimo jiné zohlední velikost dotyčné sítě, úroveň propojení sítě a strukturu jejich energetického průmyslu. Komise uvědomí členské státy o těchto žádostech před svým rozhodnutím při současném zachování důvěrnosti. Rozhodnutí musí být zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společností*.

2. Přechodný režim musí trvat po omezenou dobu a musí být spojen s uplynutím povinností a záruk uvedených v odstavci 1. Přechodný režim může zahrnovat odchylky od kapitol IV, VI a VII této směrnice. Žádosti o přechodný režim je třeba Komisi předložit nejpozději do jednoho roku po vstupu této směrnice v platnost.

3. Členské státy, které prokáží, že provoz jejich malých izolovaných soustav má po vstupu této směrnice v platnost vážné problémy, mohou požádat o odchylky od odpovídajících ustanovení kapitol IV, V, VI, VII, které jim Komise může povolit. Komise uvědomí členské státy o těchto žádostech před svým rozhodnutím při současném zachování důvěrnosti. Rozhodnutí musí být zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společností*. Tento odstavec se vztahuje rovněž na Lucembursko.

Článek 25

1. Před uplynutím prvního roku po vstupu této směrnice v platnost předloží Komise Radě a Evropskému parlamentu zprávu o nezbytných harmonizačních opatřeních, které nesouvisí s touto směrnicí. V případě potřeby připojí Komise ke zprávě návrhy na harmonizaci nezbytné pro účinné fungování vnitřního trhu s elektřinou.

2. Rada a Evropský parlament se k těmto návrhům vyjádří do dvou let od jejich předložení.

Článek 26

Komise posoudí uplatňování této směrnice a předloží zprávu o zkušenostech získaných z fungování vnitřního trhu s elektřinou

a o uplatňování obecných pravidel uvedených v článku 3, aby mohly Evropský parlament a Rada, s přihlédnutím k získaným zkušenostem, včas posoudit možnost dalšího otevírání trhu, k němuž by mělo dojít do devíti let po vstupu této směrnice v platnost při zohlednění současné existence systémů podle článků 17 a 18.

Článek 27

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 19. února 1999. Neprodlené o nich uvědomí Komisi.

2. Belgie, Řecko a Irsko mohou na základě technických zvláštností svých energetických sítí využít dodatečnou lhůtu jednoho roku, dvou let a jednoho roku ve stanoveném pořadí ke splnění povinností vyplývajících z této směrnice. Pokud tyto členské státy takovou možnost využijí, uvědomí o tom Komisi.

3. Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním zveřejnění. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Článek 28

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společností*.

Článek 29

Tato směrnice je určena členskými státním.

V Bruselu dne 19. prosince 1996.

Za Evropský parlament

předseda

K. HÄNSCH

Za Radu

předseda

S. BARRETT